

Uchwała nr 01/2021 Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk z dnia 15 lutego 2021 r. w sprawie wykazu i punktacji czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych

W dniu 9 lutego 2021 r. Minister Edukacji i Nauki wydał komunikat w sprawie wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk zdecydowanie protestuje przeciwko zarówno sposobowi opracowywania powołanego wykazu, jak i jego zawartości.

W wykazie znalazła się grupa czasopism z zakresu nauk prawnych, których punktacja została ustalona w sposób arbitralny oraz sprzeczny z zasadami merytorycznymi i proceduralnymi określonymi w obowiązującym w tej materii rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 349), a więc w sposób niezgodny z obowiązującym prawem. Przepisy rozporządzenia wymagają, aby zmiany w wykazie czasopism każdorazowo były przygotowane przez Komisję Ewaluacji Nauki. Wymóg ten został zlekceważony. Z oświadczenia KEN wydanego w dniu 11 lutego 2021 r. wynika, że w omawianym wykazie znalazły się 73 czasopisma, które nie były przez nią procedowane ani rekomendowane, a w przypadku 237 czasopism pojawiła się podwyższona punktacja, która również nie była konsultowana z KEN. Naruszony został też wymóg, aby oceny czasopism dokonywały zespoły powoływane odrębnie dla każdej dyscypliny

(§ 7 ust. 2). Zgodnie z rozporządzeniem taki zespół może proponować włączenie do wykazu czasopism, które zostały objęte bazą ERIH+ oraz, na zasadach określonych w rozporządzeniu, proponować zmiany wysokości punktów przypisanych poszczególnym czasopismom. W każdym z tych przypadków wymaga to szczegółowego uzasadnienia (§ 13 ust. 2). Te propozycje i uzasadnienia powinny być podstawą przygotowania wykazu przez Komisję Ewaluacji Nauki, która nowym wykazem została zaskoczona.

Standardy obowiązujące w środowisku naukowym wymagają, aby unormowania o żywotnym dla niego znaczeniu były poddawane konsultacjom. Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk przypomina przy tym, że zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1796) ocena wydawnictw naukowych należy do ustawowych kompetencji komitetów naukowych PAN.

Władczy akt ministra nie może być działaniem arbitralnym, sprzecznym z prawem. Czasopisma zostały dodane do wykazu albo ich wartość punktowa została podniesiona w sposób nietransparentny, wbrew zasadom ustalania punktacji wynikającym z powołanego rozporządzenia, celem dowartościowania wybranych środowisk. Komitet zwraca dodatkowo uwagę, że uprzywilejowane zostały zwłaszcza czasopisma z dwóch ośrodków naukowych, a z jednym z nich bezpośrednio zawodowo powiązany jest urzędujący Minister oraz z dyscypliny naukowej przez niego uprawianej. Równocześnie nie została podniesiona ocena wielu czasopism uznanych w środowisku prawniczym, a punktowanych nisko. Jest to zaprzeczenie rzetelnego procesu oceny czasopism naukowych i zakwestionowanie deklaracji ministerialnych o dążeniu do doskonałości naukowej.

Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk dostrzega niebezpieczeństwa wynikające z mechanizmu polegającego na uzależnianiu kariery akademickiej od oceny dokonywanej w tak zmiennych i uznaniowych warunkach, ustalanych arbitralnie przez organy władzy publicznej. Zniekształca to przebieg tej kariery, zwłaszcza młodych pracowników naukowych, skłaniając ich do koniunkturalizmu.

Komitet Nauk Prawnych zauważa, że wskazane naruszenia prawa w procesie opracowywania omawianego wykazu będą miały bezpośredni wpływ na ewaluację jednostek naukowych, która została zaplanowana na 2022 r., i mogą stanowić podstawę kwestionowania decyzji, jakie zapadną w jej wyniku.

Komitet Nauk Prawnych zwraca uwagę na dylematy, przed jakimi staną organy kolegialne wydziałów i instytutów, których pracownicy przynależą do dyscypliny prawo, zobowiązane do podejmowania decyzji z uwzględnieniem aktu Ministra, który został wydany niezgodnie z prawem.